

Norsk Bredefotballforening
Adresse: Postboks 77, 2051 Jessheim
E-mail: post@norskbredefotball.no
Telefon: 915 94 567 / 908 33 449
web: www.norskbredefotball.no

Kulturdepartementet,

Akersgata 59 (R5), PB 8030 Dep, 0030 Oslo

Om Norsk Bredefotballforening (NBF). Foreningen ble etablert desember 2010 med utgangspunkt i at lokalidrettens og breddeklubbens interesser og utfordringer i begrenset grad ble hensyntatt av idrettens sentralorganisasjoner. NBF er frittstående og uavhengig interesseforening for breddeklubber, med formål å fremme og ivareta lokalidrettens og medlemsklubbens felles interesser. Foreningen har i dag i underkant av 100 medlemsklubber med aktivitet innenfor breddefotball.

Norsk Bredefotballforening – Høringsuttalelse i forbindelse med utredning av konsekvenser ved en mulig lisensordning for pengespill

Dagens spillmonopol og finansiering av idretten fungerer ikke på en tilstrekkelig og forutsigbar måte. Vi vil i det følgende argumentere med at idretten bør finansieres over statsbudsjettet.

Hovedargumenter

Dagens spillmonopol og spillemiddelordning er ikke tilstrekkelig for å opprettholde en sterk idrett

- Dagens finansiering gjennom spillemidlene er ikke tilstrekkelig til å finansiere idretten, og breddeidretten opplever store økonomiske utfordringer.
- Spillmonopolet, og som konsekvens idretten, mister stadig mer til utenlandsk spillkonkurranse – noe det etter NBFs oppfatning er helt umulig å hindre.
- Dagens spillutvikling går i retning av en stadig større vekst i omsetning på spill med lavt overskudd.
- Dagens finansieringsmodell fører til at idrettens sentralorganisasjoner prioriterer satsning på seg selv fremfor breddeidretten.

Det er en unaturlig kobling mellom spill og idrett i Norge

- Det er unaturlig at idretten skal være prisgitt hvor mye nordmenn til enhver tid spiller.
- Idretten har en stor samfunnsverdi, denne samfunnsverdien må verdsettes gjennom forutsigbare statlige rammebetingelser uavhengig av statlige innordninger for spillpolitikk.

Idretten må finansieres over statsbudsjettet på lik linje med kultur i Norge

- Dette vil sikre nødvendige og forutsigbare statlige rammebetingelser.
- Dette vil fjerne dagens etiske problemer knyttet til barn, idrett og spill.
- Målet bør være et samlet statlig bidrag til idretten på 0,5% av statsbudsjettet.

1. Bakgrunn

Bredden er bærebjelken i norsk idrett, og står for en imponerende aktivitet basert på frivillig innsats og engasjement. Idretten er landets største barne- og ungdomsorganisasjon og den klart største arenaen for frivillig innsats på fritiden. Idretten er en sentral bidragsyter på flere områder, også på områder som gjelder sosial integrasjon, nettverk, fellesskap og tillit. Den frivillige innsatsen er en forutsetning for driften og aktiviteten i norske idrettslag. Breddeklubber står samtidig overfor store utfordringer som følge av samfunnsendringer og uforutsigbare rammebetingelser.

Idretten i Norge skaper viktige samfunnsverdier, og har en stor oppgave i å møte forventninger til barn, ungdom og voksne. Samtidig som dette er en krevende oppgave i seg selv, opplever mange breddeklubber en utfordrende hverdag. Uforutsigbare rammebetingelser knyttet til blant annet statlige rammer og finansiering gjennom spillemidlene og momskompensasjonsordningen gjør det vanskelig å få endene til å møtes, og gjør det krevende å være tillitsvalgte i idrettslag.

Hvilket system vi i fremtiden legger til grunn for idrettens finansiering vil ha mye å si for samfunnsfunksjonen idretten kan spille, og da spesielt breddeidretten og barne- og ungdomsaktiviteter.

2. Dagens (manglende) finansiering av idretten

Spillemidlene som finansieringskilde for idretten har lang historie i Norge. Den første tippekupongen ble levert i 1948, og siden den gang har antall spill og omsetning økt betydelig. I perioden 2000-2012 har det vært en betydelig vekst i spillemidler til idrett, og totalt har idretten i perioden mottatt rundt 15 milliarder kroner.

Til tross for økningen i idrettens prosentandel av spillemidlene til dagens 64 prosent, opplever breddeidretten utfordrende økonomiske rammebetingelser¹.

2.1 Etterslepet for spillemidler til idrettsanlegg

Etterslepet for spillemidler til idrettsanlegg har over lang tid økt, med en ny historisk toppnotering også i år. I tillegg til et stort fysisk etterslep for idrettsanlegg, er det økonomiske etterslepet passert 2,8 milliarder kroner.

ÅR	2005	2006	2007	2008	2009*	2010	2011	2012	2013	2014	2015
NOK (mrd)	1,358	1,513	1,788	1,835	1,757	1,962	2,021	2,190	2,293	2,445	2,818

Tabell: Oversikt over utviklingen av etterslepet perioden 2005-2015, inkludert 250 millioner kroner i ekstraordinære sysselsettingsmidler i 2009.

Ut fra gjeldene spillemiddelbestemmelser og overskuddsprognoser for Norsk Tipping, må etterslepet for spillemidler til idrettsanlegg forventes å passere 5 milliarder kroner i 2020, dersom ingenting gjøres med dagens system og rammer. Økningen i etterslepet er problematisk. Det medfører en betydelig kostnad og uforutsigbarhet for breddeidretten. Redusert prosentvis spillemiddelandel til idrettsanlegg og voksende etterslep bidrar til å bremse renoveringer og bygging av anlegg, noe som igjen setter begrensninger for hvor mye aktivitet landets klubber kan tilby. Som en konsekvens av

¹ NBF (2014). «Breddefotballens utfordringer – sett fra et klubbperspektiv». Faktahefte. <http://norskbredefotball.no/wp-content/uploads/2015/01/Faktahefte-breddefotball.pdf>

etterslepet opplever en rekke klubber store mellomfinansieringskostnader for idrettsanlegg, ettersom utgiften fysisk er betalt for, samtidig som man venter på midlene som skal dekke utgiften. I tillegg opplever tillitsvalgte og frivillige belastninger knyttet til uforutsigbare rammebetingelser og etterslepets konsekvenser, og resultatet er redusert ønske og vilje til å påta seg ansvar på frivillig basis.

2.2 Fordeling av spillemidler og utfordringer for breddeidretten

Lokale aktivitetsmidler (LAM) er ment som en grunnstøtte til medlemsbaserte lokale lag og foreninger, og målet er at midlene skal bidra til økt idrettsaktivitet, deltakelse og frivillighet. Midlene går over hovedfordelingen av spillemidlene.

LAM-midlene er den eneste direkte støtten fra spillemidlene til idrettsaktivitet i klubbene. NBF gjennomførte i 2013 undersøkelser av klubbregnskaper som viste at lokale aktivitetsmidler i gjennomsnitt utgjorde ca. 3 % av undersøkte klubbens inntekter. Statlig aktivitetsbidrag må som minimum holde tritt med lønns- og pristigning i fremtiden. Idrettsledere må kunne bruke mer av sin tid på aktivitet, og mindre på pengeinnsamling også tatt i betraktning at samfunnstrender medfører utfordringer for frivillig organisering innenfor idrettslag.

Spillemidler til anlegg er søknadsbasert, der prioritering av spillemidler for anlegg fastsettes gjennom kommuner og fylkeskommuner. Målet med ordningen var i utgangspunktet at 1/3 av kostnadene for bygging og renovering av prioriterte og godkjente idrettsanlegg skal finansieres av spillemidlene. Til tross for dette, utgjorde gjennomsnittlig prosentandel av spillemidlene til nye anlegg i underkant av 20 prosent i 2013. Samtidig opplever vi en dramatisk økning i etterslep av spillemidler til anlegg, der etterslepet nå har passert 2,8 milliarder kroner.

I tillegg er det for NBF en tydelig trend at idrettens sentralforbundene gjennom dagens spillemiddelordning får mulighet til å prioritere sentraladministrasjon for idretten i for stor grad. Idrettens sentralorganisasjoner har med dagens innordning og system en betydelig innflytelse på fordelingen av idrettens andel av spillemidler. Denne innflytelsen har medført at en stor del av idrettens spillemiddelandel er prioritert mot sentrallødd og sentraladministrasjon. Lokal- og breddeidretten har vært taperen i denne organiseringen, der stadig større utfordringer og regninger overføres lokalidretten og de som skaper aktiviteten. Dette er en organisering og innordning det er grunn til å stille store spørsmålstegn ved, og en organisering som landets folkevalgte og regjering må ta ansvar for. Det er grunn til å tro at NIFs kamp for spillmonopolet ikke handler om omsorg for breddeidretten eller spillavhengige, men om egen makt og sentralidrettens sugerør i spillemiddelpotten.

Som en siste utfordring i finansieringen av idretten ser vi et fall i frivillighetens «kjernetropper». I rapporten «Fra folkebevegelse til filantropi? Frivillig innsats i Norge 1997-2009» peker det på omfattende endringer i omfang, form og innhold i frivilligheten i Norge². Et funn er at frivillighetens «kjernetropper» krymper, og at færre gjør omfattende frivillig arbeid. Holdninger og motivasjon til frivillig arbeid har endret seg og det skjer en vridning mot å gi penger fremfor tid. Frivilligheten stod i 2012 for rundt 28 000 årsverk, eller rundt 13 milliarder kroner. Dette er den desidert viktigste innsatsfaktoren i norsk idrett. Fall i frivilligheten vil kreve økte midler for å opprettholde et godt tilbud i landet som helhet.

² «Fra folkebevegelse til filantropi? Frivillig innsats i Norge 1997-2009» Sivilsamfunn.no.
<http://www.sivilsamfunn.no/Ressurser/Publikasjoner/Rapporter/2010/2010-003>

Dersom det er en politisk målsetning å ivareta og stimulere frivillig deltakelse og bidrag fra breddeidretten, må det sikres *tilstrekkelige* og *forutsigbare* statlige rammevilkår. Dagens spillemiddelordning er ingen av delene, og står i fare for å bygge ned posisjonen idretten, og breddeidretten spesielt, har i Norge i dag.

3. Et utdatert spillmonopol

Dagens statlige finansieringsordning for idretten er som illustrert i forrige del ikke tilfredsstillende. En stor del av grunnen er en manglende finansiering gjennom Norsk Tipping og spillmonopolet. Tatt utviklingen i betraktning, er Norsk Breddefotballforening bekymret for det som fremstår som en stadig mer utilstrekkelig og uforutsigbar finansieringskilde.

Vi ser i dag et monopol som er sterkt utfordret fra flere hold, og Norsk Breddefotballforening er bekymret for den fremtidige finansieringen av norsk idrett om ikke noe gjøres av myndighetene.

Det refereres til spill og odds fra utenlandske spillselskaper gjennom tradisjonelle og sosiale medier, eksempelvis har kommunevalgods på ordførere vært et yndet tema i norske medier. Norske TV-kanaler som sender fra utlandet tillater reklamer fra selskapene i stor skala. En praksis vi ser det svært vanskelig for norske myndigheter å få stoppet. I tillegg distribueres informasjon om spill gjennom en rekke andre kanaler. En rekke spillselskaper er i aller høyeste grad til stede på det norske markedet og har store markedsandeler i Norge, en utvikling vi tror vil tilta i omfang i fremtiden.

Departementet spør i høringsbrevet blant annet om hva høringsinstansene mener om blokkering av utenlandske spillselskaper, og det virker som om mange tror man kan blokkere ut eller hindre norske spillere i å spille hos utenlandske spillselskaper. Så lenge ikke staten stopper hele internett mener vi det vil være en umulighet å blokkere for utenlandske spill. Dersom man fra statlig nivå klarer å blokkere noen spillkanaler, ser vi det sannsynlig at nye vil etableres rimelig raskt.

Resultatet er at det virker lite sannsynlig at de utenlandske spillselskapene forsvinner fra det norske markedet, og at vi derfor må ta stilling til at de faktisk er der. Rapporten til Rambøll viser at det ikke vil bli mer penger med et lisenssystem, men heller ikke mindre³. Utredningen gjort av Menon Business Economics på vegne av spillbransjen selv mener et lisenssystem vil gi mer penger til kultur og idrett, rundt 300 millioner kroner⁴. Dersom staten velger å opprettholde en idrettsfinansiering som udelt kobles til statlige spillinntekter ville en mulig økt statlig inntekt gjennom lisensinntekter kommet godt med for bidrag til statlig idrettsfinansiering i Norge.

I tillegg til konkurransen fra utlandet ser vi av Norsk Tipping's årsrapport for 2014 at spill med lav prosentvis premieutbetaling (Lotto, Tipping f.eks.) har dårlig omsetningsutvikling⁵. Omsetningsøkningen kommer fra nettspill og spilleautomater. En omsetningsøkning på 5,3 milliarder fra 2013 til 2014 ga en økning i netto spilleinntekter på 370 millioner og en økning i overskuddet på 260 millioner. Det betyr at 95 prosent av omsetningsøkningen ikke blir igjen på bunnlinjen.

Vi ser også en tendens til en stadig større omsetning på nettspill/automater på bekostning av de tradisjonelle spillene. Omsetningen på spillene som gir størst overskudd synker, og unge spiller

³ Rambøll (2015). "Utredning av økonomiske konsekvenser av en mulig lisensordning for pengespill". https://www.regjeringen.no/contentassets/ba4e735203e748d5bb1c48d3d4ba1de5/rappport_rmc-utredning_av_okonomiske_konsekvenser_av_en_mulig_lisensordning_for_pengespill.pdf

⁴ Menon Business Economics (2015). «Samfunnsøkonomisk analyse av lisensordning for pengespill». <http://menon.no/upload/2015/05/07/samfunnsokonomisk-analyse-av-pengespill-endelig.pdf>

⁵ Norsk Tipping (2015). Års- og samfunnsrapport 2014. <http://2014.norsk-tipping.no/>

fortrinnsvis på spill som har lavt overskudd i forhold til omsetning. De tradisjonelle spillene som gir størst overskuddsproduksjon, er ikke spillene som appellerer til yngre generasjoner. Det er nettspill, og spill med gode odds og størst mulig vinnermulighet som har størst appell og interesse blant unge. Slik det er i dag, må omsetningen øke voldsomt for å kunne opprettholde eller øke spillemiddelpotten, og utviklingen samlet sett viser at dagens ordning for statlig idrettsfinansiering er en blindgate.

Med begrunnelse i at dagens spillfinansiering ikke er tilstrekkelig, spesielt med hensyn til etterslepsutviklingen for idrettsanlegg og uforutsigbarheten for fremtidige statlige spillinntekter, mener NBF at statlige rammebetingelser for breddeidretten ikke udelt bør knyttes til spillfinansiering.

4. Finansiering over statsbudsjettet – et idrettsløft

Som vist er statlig idrettsfinansiering preget av økonomiske utfordringer og uforutsigbare rammebetingelser. Dagens finansiering er hverken tilstrekkelig eller forutsigbar, og i tillegg ser vi et spillmonopol med konkurranse fra utenlandske spillselskaper som betyr ytterligere usikkerhet for idretten. Videre opplever vi endringer i frivilligheten, og at færre ønsker å ta på seg tunge og store verv.

De samlede utfordringene skissert krever et statlig idrettsløft, på lik linje med «Kulturløftet» dersom målsetningen skal være å opprettholde frivillighet og en inkluderende idrett. Kultur i Norge finansieres over statsbudsjettet, med 1 prosent. Norsk Breddefotballforening mener det bør være like viktig å sikre en vital idrett i fremtiden gjennom et liknende løft og modell for idretten. Målet bør være et samlet statlig bidrag til idretten på 0,5 % av statsbudsjettet, der spesielt anlegg i kommuner og aktivitet for barn og unge må ha prioritet.

Ved fotballtinget i 2014 foreslo breddeklubber at Norges fotballforbund skulle jobbe for å nå dette målet, noe som også ble vedtatt. Videre ble samme målsetning innarbeidet i NIFs Idrettspolitisk dokument under idrettstinget 2015.

Gjennom forsvarlige og forutsigbare rammebetingelser vil frivillige i breddeklubber få viktig støtte for sitt arbeid. Målsetningene for et idrettsløft gjennom finansiering på statsbudsjettet bør være å:

- Sikre forsvarlige rammebetingelser og forutsigbarhet for breddeidretten.
- Fjerne etterslepet for spillemidler/statlig bidrag til idrettsanlegg i kommuner.
- Øke satsene for statlig bidrag til idrettsanlegg, slik at målsetning om 33 % statlig medfinansiering for idrettsanlegg kan nås.
- Øke statlig bidrag til lokale aktivitetsmidler rettet mot aldersgruppen 6-19 år.
- Styrke forskning rettet mot breddeidrett og frivillighet, og stimulere til lokale pilotprosjekter med orientering mot frivillig innsats.

Gjennom en statlig idrettsfinansiering etter kulturmodellen vil man kunne sikre flere ting. For det første vil man sikre forutsigbare rammer. For det andre vil man kunne sikre tilstrekkelige midler slik at idretten kompenseres og finansieres ut fra statlige bestemmelser, og ikke ut fra hvor mye nordmenn har valgt å spille for i det inneværende året. For det tredje vil man fjerne det mange vil hevde er en unaturlig kobling mellom idrett og pengespill.

5. Avslutning

Norsk idrett er viktig. Det er den største barne- og ungdomsorganisasjonen i Norge, og den klart største arenaen for frivillig innsats. På flere områder som sosial integrasjon, nettverk, fellesskap og tillit spiller breddeidretten en viktig rolle.

Breddeidretten står imidlertid overfor store utfordringer som går utover rene klubb- og lokale utfordringer. Dette handler om felles nasjonale samfunnsutfordringer. Utilstrekkelige og uforutsigbare rammer gjør det for mange klubber vanskelig å opprettholde et bredt og inkluderende aktivitetsnivå. Idretten hylles ofte i festtaler, men det er ikke nok. Skal idretten, og breddeidretten spesielt, klare å beholde sin viktige rolle, må dagens finansieringsmodell endres.

Dagens spillemiddelordning gir ikke tilstrekkelig og forutsigbare statlige rammebetingelser for breddeidretten. Etterslepsutviklingen for spillemidler til idrettsanlegg viser med tydelighet at vi står overfor store utfordringer med dagens system, og om få år vil vi stå overfor enda større utfordringer på dette området. Ordningen er ikke forsvarlig og forutsigbar, og er i ferd med å bli et betydelig problem som påfører frivillig baserte klubber som tar anleggsansvar store ekstrabelastninger. Med økt konkurranse fra utenlandske spillerselskap og stadig høyere omsetning på spill med begrenset overskudd, er ikke statlige rammebetingelser for idretten som udelt skal finansieres gjennom statlig pengespill en bærekraftig finansieringsordning for idretten i fremtiden.

Om man fra statlig nivå har råd til å gamble med de samfunnsverdier og frivilligheten som norsk breddeidrett representerer er et politisk spørsmål. Vår klare anbefaling til våre politikere er at det må gjøres betydelige politiske grep på dette området for å sikre en tilstrekkelig og forutsigbar statlig finansieringsmodell for breddeidretten.

Debatten om hvilket spillsystem som skal gjelde i Norge er ikke vår kampsak. Det eneste som er klart er at dagens spillmonopol og den følgende finansieringen av idretten ikke fungerer på en forsvarlig og forutsigbar måte. Denne uttalelsen er utarbeidet av mennesker som har mangeårige erfaringer fra tillitsfunksjoner innenfor klubbvirke, med erfaring fra klubbdrift, anleggsutbygginger i klubbregi og de utfordringer spillemiddelordningen medfører for klubb og tillitsvalgte, spesielt som følge av voksende etterslep for idrettsanlegg.

NBF mener idretten i likhet med kultur bør finansieres over statsbudsjettet. Slik vil idretten kunne sikres tilstrekkelige og forutsigbare rammer. Samtidig vil det fjerne koblingen mellom spill og idrett. En kobling som var naturlig på 40-tallet da Norsk Tipping ble etablert i et fellesskap mellom staten og idrettsbevegelsen. I ettertid har spill utviklet seg til å handle om langt mer enn idrettsspill, der også organiseringen for Norsk Tipping er endret til nå å være et heleid statlig selskap. Og der spillbransjen samlet sett har utviklet seg til å bli noe helt annet enn den var for en del år tilbake. Statlig idrettsfinansiering kan ikke lengre gjøres udelt avhengig av overskuddsproduksjon gjennom et statlig spillerselskap som taper terreng mot internasjonale nettspillerselskaper som tilbyr bedre betingelser og odds for spillere.

Idretten er for viktig til at vi kan gamble med den. Breddeidretten må sikres forsvarlige og forutsigbare rammevilkår som gjør oss rustet til å også i fremtiden kunne levere gode og inkluderende tilbud for fysisk og sosial fostring av unge mennesker i det norske samfunnet.

Alta, den 30. november 2015

Norsk Breddefotballforening

Gunn Heidi Henriksen

Styreleder